

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Europarådets rådgivande församling år 1950 vid dess andra ordinarie möte fattade beslut; given Stockholms slott den 26 januari 1951.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående vissa i nämnda protokoll omförmälda, av Europarådets rådgivande församling år 1950 vid dess andra ordinarie möte fattade beslut.

GUSTAF ADOLF.

Östen Undén.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Propositionen avser ett antal rekommendationer, vilka från den rådgivande församlingens sida betecknats som särskilt angelägna. Församlingen har i en resolution uppmanat sina medlemmar att taga initiativ till att parlamenten få tillfälle behandla sådana rekommendationer. Det har dock befunnits lämpligt och önskvärt, att Kungl. Maj:t genom proposition underställer riksdagen rekommendationerna för yttrande.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1951.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför ministern för utrikes ärendena följande.

Europarådets rådgivande församling har i en den 18 augusti 1950 antagen rekommendation hemställt, att möjligheter måtte skapas för rådets ministerkommitté att genom majoritetsbeslut uppmana medlemsstaternas regeringar att underställa sina parlament sådana rekommendationer och konventionsförslag, som församlingen önskar göra till föremål för offentlig debatt och som i sinom tid må föranleda parlamentsbeslut.

Efter särskild hänvändelse från församlingens allmänna utskott hade detta förslag redan dessförinnan preliminärt behandlats av ministerkommittén vid dess möte i Strasbourg 3—9 augusti 1950. Ministerkommittén uppnådde emellertid ej enighet i denna fråga. Sedan allmänna utskottet tagit kännedom härom, vilket skedde efter antagandet av församlingens nyssnämnda rekommendation den 18 augusti, fattade församlingen på förslag av utskottet den 28 augusti 1950 ett andra beslut i saken, enligt vilket dess medlemmar förväntas taga initiativet till att parlamenten få tillfälle behandla sådana rekommendationer, som församlingens ständiga utskott betecknat såsom brådskande eller särskilt viktiga. Samtidigt uppmanas medlemmarna att i sina parlament stödja de beslut, som de röstat för i den rådgivande församlingen.

Den rådgivande församlingens andra ordinarie möte ägde rum i Strasbourg 7—28 augusti och 18—25 november 1950. Församlingen antog vid mötets förra del sammanlagt 51 rekommendationer, av vilka följande på sätt nyss anförts betecknats såsom särskilt angelägna.

Rekommendationen om upprättandet av en europeisk armé.

Rekommendationen om upprättandet av specialorgan inom Europarådets ram.

Rekommendationen om ändring av stadgans för Europarådet artikel 15 för att giva kommittén möjlighet att fatta för medlemsstaternas regeringar bindande beslut.

Rekommendationen om tillägg till ministerkommitténs arbetsordning i syfte att möjliggöra för medlemsstaterna att i princip godtaga en överenskommelse, samtidigt som de reservera sig beträffande sina möjligheter att genast helt tillämpa densamma.

Rekommendationen angående en internationell myndighet för kontroll av kol- och stålindustrierna.

Rekommendationen angående upprättande av en europeisk minimistandard för social trygghet.

Rekommendationen om full sysselsättning.

Rekommendationen om ministerkommitténs konventionsförslag om skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Flertalet av församlingens rekommendationer, därav samtliga nu uppräknade, behandlades vid ministerkommitténs möte i Rom 3—4 november 1950. Kommittén beslöt därvid bl. a., att medlemmarna skulle inbjudas att utse experter för en konferens med uppgift att närmare studera de rekommendationer, som helt eller delvis kunna förutsätta en ändring av Europarådets stadga. Av nyss uppräknade rekommendationer kommer den angående konventionsförslaget om skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter att bli föremål för behandling i särskild proposition.

I följande redogörelse för de återstående rekommendationernas innehåll ämnar jag behandla ministerkommitténs övriga beslut rörande desamma ävensom de tillägg och modifikationer till de ursprungliga texterna, som antogs av Europarådets rådgivande församling vid dess senare session 18—25 november 1950. Texterna till ifrågavarande rekommendationer torde i svensk översättning få såsom bilagor Litt. A—I fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Rekommendationen om upprättande av en europeisk armé.

Med denna rekommendation hemställde församlingen, att en enhetlig europeisk armé omedelbart måtte upprättas och underställas en europeisk försvarsminister, som skulle underkastas vederbörlig »demokratisk kontroll» och handla i fullt samarbete med Amerikas Förenta Stater och Canada.

Denna rekommendation antogs av församlingen med 89 röster mot 5. De svenska medlemmarna av församlingen deltog ej i omröstningen under den motiveringen, att det enligt stadgan ej tillkomme Europarådet att ägna sig åt försvarsfrågor, vilket svenska riksdagen vid behandlingen av frågan om Sveriges anslutning till organisationen hade särskilt beaktat.

Ministerkommittén gjorde vid sitt möte i Rom följande uttalande med anledning av denna rekommendation:

»Ministerkommittén, som har tagit kännedom om rådgivande församlingens rekommendation angående upprättandet av en europeisk armé,

1) konstaterar att beslut avseende frågor rörande medlemmarnas försvar icke falla inom Europarådets kompetens, och

2) konstaterar den utveckling, som ägt rum, och de olika initiativ, som ha tagits, och uttalar sin förhoppning, att problemet om det fria Europas försvar inom en nära framtid måtte finna en tillfredsställande lösning genom beslut av regeringarna och behöriga internationella organisationer».

I anslutning till sitt tidigare uttalande antog församlingen vid sin session i november en ny rekommendation om det europeiska försvaret, i vilken den dels välkomnade de till Atlantpakten anslutna staternas beslut att bilda en »atlantisk försvarsstyrka» och dels förklarade, att det erforderliga tyska bidraget till det gemensamma försvaret endast kunde givas inom ramen för en permanent europeisk försvarsorganisation.

Liksom i den föregående debatten om försvarsfrågor avstodo de svenska delegaterna såväl från inlägg i diskussionen som från deltagande i omröstningen om denna rekommendation.

Rekommendationen om upprättande av specialorgan inom Europarådets ram.

Med den franska planen för upprättande av en överstatlig myndighet för kol- och stålindustrierna såsom förebild rekommenderade församlingen ministerkommittén att verka för upprättandet inom Europarådets ram av specialorgan på de politiska, ekonomiska, sociala, juridiska och kulturella områdena. Det politiska området definierades därvid enligt en särskild resolution såsom även omfattande de politiska sidorna av försvarsproblemen.

Enligt rekommendationen skulle varje medlemsstat vara berättigad att, när den så önskar, ansluta sig till ett specialorgan, vars förvaltnings- och kontrollorgan borde samordnas med Europarådet.

Församlingen rekommenderade vidare, att de stater, som önskade fastare inbördes samverkan skulle bestämma sina samarbetsformer efter överläggningar, i vilka samtliga medlemsstater skulle beredas tillfälle att delta.

I en särskild rekommendation föreslog församlingen ett tillägg till Europarådets stadga med bestämmelser om formerna för specialorganens samordning med Europarådet.

Församlingen antog en ny och mera preciserad rekommendation i denna fråga vid sitt novembermöte, i vilken bl. a. framhölls, att specialorganen borde vara skyldiga att för såväl församlingen som ministerkommittén redogöra för sin verksamhet och att, i den mån parlamentariska kontrollorgan inginge såsom del av ett specialorgan, dessa skulle väljas bland de deltagande ländernas representanter i församlingen. Vidare rekommenderades, att alla ansträngningar skulle vidtagas för att förverkliga den föreslagna myndigheten för kol- och stålindustrierna och för att uppmuntra bildandet av liknande organ för andra ändamål och även för det gemensamma försvaret.

Slutligen beslöt församlingen att tillsätta två utskott med uppgift att till församlingens nästa möte framlägga utformade förslag om upprättande av europeiska organ för jordbruksfrågor och för transportfrågor.

Rekommendationen om ändring av artikel 15 i stadgan för Europarådet.

Enligt den nuvarande lydelsen av artikel 15 b) i stadgan för Europarådet skola ministerkommitténs beslut kunna få formen av rekommendationer till medlemmarnas regeringar. Detta innebär, att särskilda beslut måste fattas av de olika regeringarna för anslutning till för regeringarna bindande konventioner, vilka i sin tur underställas parlamenten för ratificering. Församlingen framhöll emellertid önskvärdheten av att ministerkommittén skulle kunna fatta för medlemsstaterna bindande beslut samt rekommenderade kommittén att vidtaga alla åtgärder i detta syfte.

Vid sitt möte i Rom hänsköt ministerkommittén denna rekommendation till stadgekonferensen. Församlingen å sin sida beslöt vid novembersessionen att låta sitt juridiska utskott ompröva texten med hänsyn till de konstitutionella problem, som detta förslags genomförande skulle medföra för de olika medlemsstaterna.

Rekommendationen om tillägg till ministerkommitténs arbetsordning.

Artikel 20 i Europarådets stadga stipulerar, att alla väsentliga beslut i ministerkommittén skola avgöras enhälligt. För att möjliggöra partiella överenskommelser föreslog församlingen, att ministerkommittén genom ett tillägg till sin arbetsordning skulle kunna tillämpa denna bestämmelse så, att en eller flera medlemmar i princip skulle kunna rösta för att en överenskommelse antogs av ministerkommittén, samtidigt som de reserverade sig beträffande den omedelbara tillämpningen.

Ministerkommittén beslöt vid sitt möte i Rom att hänskjuta denna rekommendation till stadgekonferensen.

Rekommendationen angående en internationell myndighet för kontroll av kol- och stålindustrierna.

Församlingen diskuterade under mötets båda sessioner ingående den franska planen för upprättandet av en överstatlig myndighet för kol- och stålindustrierna och förutsättningarna för Storbritanniens anslutning till de överläggningar härom, som nu pågå mellan Frankrike, Italien, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna, Belgien och Luxemburg.

Församlingen rekommenderade ministerkommittén att verka för att förnyade ansträngningar göras från vederbörande regeringars sida för att uppnå en överenskommelse, som gör det möjligt för alla de europeiska huvudproducentländerna att medverka till planens förverkligande.

Samtidigt framhöll församlingen i sin rekommendation önskvärdheten av en samordning mellan den enligt den franska planen föreslagna myndigheten och Europarådet.

Ministerkommittén beslöt vid sitt möte i Rom, att denna rekommendation skulle underställas de sex stater, som nu deltaga i överläggningarna om planens utformning.

Rekommendationen angående upprättande av en europeisk minimistandard för social trygghet.

Församlingen rekommenderade ministerkommittén att i samförstånd med Internationella arbetsorganisationen inkalla en europeisk arbetskonferens med uppgift att utarbeta en minimistandard i Europa för social trygghet. Enligt församlingen borde bestämmelserna härom innefattas i en av Europarådet antagen konvention.

Denna rekommendation beslöt ministerkommittén vid sitt möte i Rom att för yttrande remittera till den expertkommitté, som den tillsatt enligt beslut den 1 april 1950 för att undersöka förutsättningarna för samtliga medlemsstater att ansluta sig till en multilateral överenskommelse i ämnet, vilken ingåtts mellan de till Bryssel пакten anslutna staterna.

Rekommendationen om full sysselsättning.

För att skapa en för Europarådets medlemsstater gemensam politik för upprätthållande av full sysselsättning rekommenderade församlingen medlemsstaterna att meddela Europarådets generalsekreterare målsättningen för sin sysselsättningspolitik och att insända redogörelse för vilka finansiella, ekonomiska och sociala åtgärder regeringarna voro beredda att vidtaga för att upprätthålla full sysselsättning och ekonomisk stabilitet. Utgångspunkt för församlingens rekommendation är en expertutredning om den fulla sysselsättningen, vilken förelagts Förenta nationernas ekonomiska och sociala råd.

Ministerkommittén beslöt vid sitt möte i Rom att inbjuda medlemsstaterna att insända de begärda uppgifterna till sekretariatet före den 1 februari 1951.

Departementschefen.

Det framgår av den nu lämnade redogörelsen, att den rådgivande församlingens rekommendationer ha karaktären av principuttalanden. Flera av de frågor, som här ha upptagits, skola behandlas av den stadgekonferens, som Europarådets ministerkommitté har tillsatt och som beräknas avsluta sitt arbete den 1 nästkommande mars. Det torde ej finnas anledning att på nuvarande stadium av konferensens arbete precisera ett svenskt ställningstagande till de olika principiella frågor, som rekommendationerna behandla. Det synes dock givet, att en ombildning av Europarådet, som syftar till att giva det karaktären av ett militärt förbund, icke bör från svensk sida godkännas.

Såsom i redogörelsen omnämnts har inom ministerkommittén enighet icke uppnåtts i den av den rådgivande församlingen väckta frågan om att skapa möjligheter för kommittén att underställa parlamenten vissa av församlingens rekommendationer. Trots detta synes det mig lämpligt och önskvärt att gå den rådgivande församlingens önskemål till mötes på så sätt, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens yttrande över församlingens ifrågavarande rekommendationer.

Från konstitutionell synpunkt lärer hinder icke föreligga för Kungl. Maj:t att förfara på detta sätt, oavsett huruvida Kungl. Maj:t anser sig böra förorda rekommendationerna eller icke. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom proposition plägar underställa riksdagen de rekommendationer, som antagas av den Internationella arbetskonferensen, även i sådana fall då anslutning till rekommendationen från Sveriges sida icke av Kungl. Maj:t förordas.

För närmare upplysningar om Europarådet må hänvisas dels till proposition nr 214 till 1949 års riksdag, dels ock till den av utrikesdepartementet utgivna redogörelsen för Europarådets verksamhet under år 1949. En motsvarande redogörelse för organisationens verksamhet under år 1950 är under utarbetande.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda av Europarådets rådgivande församling år 1950 vid dess andra ordinarie möte fattade beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sture Johanson.

A. REKOMMENDATION

angående upprättandet av en europeisk armé, antagen den 11 augusti 1950.

Församlingen, som önskar uttrycka sin hängivenhet för fredens upprätthållande och sin föresats att stödja de åtgärder, som av Förenta Nationernas säkerhetsråd vidtagas till fredliga folks försvar mot angrepp, påkallar det omedelbara upprättandet av en enhetlig europeisk armé, underställd en europeisk försvarsminister, vilken skall vara underkastad vederbörlig europeisk, demokratisk kontroll och handla i fullt samarbete med Förenta Staterna och Canada.

(Dokument AS(2)52.)

B. REKOMMENDATION

angående Europas försvar, antagen den 24 november 1950.

Församlingen,
som återoppar sin rekommendation den 11 augusti 1950 av följande lydelse:

»Församlingen,
som önskar uttrycka sin hängivenhet för fredens upprätthållande och sin föresats att stödja de åtgärder, som av Förenta Nationernas säkerhetsråd vidtagas till fredliga folks försvar mot angrepp,
påkallar det omedelbara upprättandet av en enhetlig europeisk armé, underställd en europeisk försvarsminister, vilken skall vara underkastad vederbörlig europeisk, demokratisk kontroll och handla i fullt samarbete med Förenta Staterna och Canada.»

som tagit kännedom om den förklaring, som den franske utrikesministern avgivit inför församlingen rörande upprättandet av en europeisk armé,

1) *välkomnar* atlantpaktstaternas beslut att upprätta en samfällid atlantisk försvarsstyrka för Västeuropas försvar med full medverkan av Förenta Staterna och Canada,

2) *anser*, att försvaret av ett område, som innefattar Västtyskland, naturligen fordrar tysk medverkan men att detta endast är tänkbart inom ramen för en permanent europeisk försvarsorganisation,

3) *betonar* vikten av den princip, som uttalats i den franske utrikesministerns förklaring, att ingen diskrimination må förekomma mellan de deltagande makterna,

4) *bekräftar* åter nödvändigheten av att upprätta en europeisk armé i överensstämmelse med församlingens rekommendation den 11 augusti, samt

5) *uppmannar* enträget de berörda regeringarna att överbrygga de motsättningar, som förefinnas dem emellan vad angår problem av militär och politisk natur i syfte att en europeisk armé utan tidsutdräkt må kunna giva sitt bidrag till den atlantiska försvarsstyrkan.

(Dokument AS(2)162.)

C. **REKOMMENDATION**

angående upprättandet av specialorgan inom Europarådets ram, antagen den 28 augusti 1950.

Församlingen,
som åter bekräftat sin önskan att upprätta en alla demokratiska nationer omfattande europeisk politisk myndighet med begränsade uppgifter men reella befogenheter,

rekommenderar enträget ministerkommittén att godkänna följande förslag:

1. Att inom Europarådets ram specialorgan må kunna upprättas med behörighet på de politiska, ekonomiska, sociala, juridiska och kulturella områdena.

2. Ehuru Europarådets bestånd väsentligen är beroende av att alla Europas demokratiska nationer äro anslutna till organisationen, skall emellertid anslutning till specialorganen eller till ett eller flera av dessa vara frivillig.

3. De specialorgan, vilka det sålunda är avsikten att upprätta och vidmakthålla inom Europarådets ram, skola stå öppna för alla medlemsstater, vilka vid en senare tidpunkt må önska ansluta sig till dem. Deras förvaltnings- och kontrollorgan böra samordnas med Europarådets.

4. De stater, vilka från början önska knyta fastare organiska band, skola hava frihet att etablera sådant samarbete. Den form, denna samverkan skall antaga, skall av dem bestämmas efter diskussioner, i vilka alla Europarådets medlemsstater skola deltaga. Förvaltnings- och kontrollorgan skola upprättas i enlighet med de principer, som angivits i slutet av punkt 3. Samma möjligheter till senare anslutning från andra medlemsstaters sida skola upprätthållas.

(Dokument AS(2)121.)

D. **REKOMMENDATION**

angående upprättandet av specialorgan inom Europarådets ram, antagen den 23 november 1950.

Församlingen,
som anser, att dess syfte att upprätta en europeisk politisk myndighet, omfattande alla demokratiska stater, på ett värdefullt sätt främjas genom upprättandet av specialorgan, förutsatt att dessa kvarbliva inom Europarådets ram,

förnyar sina tidigare rekommendationer, i synnerhet rekommendationerna nr 121 och 123 den 28 augusti 1950, och förordar i synnerhet,

1) att, under förhandlingar om en konvention angående upprättandet av ett specialorgan, de medlemsstater, som så önska, samt Europarådets organ hållas regelbundet underrättade om frågans läge;

2) att specialorganet skall stå öppet för alla medlemsstater, som vid en senare tidpunkt önska ansluta sig;

3) att rapporter regelbundet måtte av specialorganets kontrollorgan underställas Europarådets rådgivande församling och ministerkommitté i syfte att dessa må kunna ställa förslag eller göra rekommendationer beträffande specialorganets verksamhet;

4) att i den utsträckning så är önskvärt specialorganet bör innefatta ett parlamentariskt kontrollorgan, vars parlamentariska medlemmar skola väljas bland de deltagande ländernas representanter i rådgivande församlingen;

rekommenderar, att alla ansträngningar måtte göras för att trygga det framgångsrika genomförandet av nu framlagda förslag — såsom kontrollmyndigheten för kol- och stålindustrierna — samt för att främja upprättandet av andra organ för kulturell, social och ekonomisk verksamhet (i sistnämnda fall avseende såväl jordbruk som industri) samt för samfällt försvar,

beslutar att tillsätta två kommittéer, vardera bestående av sju av arbetsutskottet tillsatta medlemmar, med uppgift att till församlingens nästa möte framlägga förslag om upprättandet av

1) ett europeiskt organ för jordbruksfrågor

2) ett europeiskt organ för transportfrågor,

hemställer till medlemsstaternas parlament att så snabbt som rimligen är möjligt besluta om den princip och det tillvägagångssätt, som bör väljas vid respektive länders deltagande i de av förevarande åtgärder, som de äro villiga godkänna.

(Dokument AS(2)PV26.)

E.

REKOMMENDATION

angående ändring av Stadgans artikel 15, antagen den 18 augusti 1950.

Församlingen,

som anser det nödvändigt, att stadgans artikel 15 så ändras, att ministerkommitténs beslut få samma karaktär som beslut, vilka uppnåtts genom ömsesidig överenskommelse mellan medlemsstaterna och som dessa äro skyldiga att efterkomma,

rekommenderar, att ministerkommittén vidtager alla erforderliga åtgärder i detta syfte.

(Utdrag ur dokument AS(2)74.)

F.

REKOMMENDATION

angående tillägg till ministerkommitténs arbetsordning av en ny artikel 7a, antagen den 18 augusti 1950.

Församlingen

rekommenderar, att ministerkommittén måtte till sin arbetsordning lägga följande bestämmelse:

Artikel 7 a. En eller flera medlemmar må beträffande principfrågan rösta för att en överenskommelse antages av ministerkommittén men samtidigt förbehålla sig rätten att, på grund av praktiska svårigheter, helt eller delvis icke omedelbart tillämpa densamma.

I sådant fall skola medlemmarna tillämpa överenskommelsen med de förbehåll, som envar av dem gjort.

(Utdrag ur dokument AS(2)74.)

G. REKOMMENDATION

angående en internationell myndighet för kontroll av kol- och stålindustrierna, antagen den 26 augusti 1950.

Församlingen,

som erinrar om sin preliminära rapport av december 1949 angående samordning av europeiska metallurgiska industrier,

välkomnar det initiativ, som tagits av franska regeringen den 9 maj 1950,

önskar, att 6-maktskonferensen måtte på lämpligt sätt söka upprätta ett system för ömsesidig upplysning och för underlättandet av en eventuell senare anslutning till Schuman-planen av de länder, som nu icke deltaga i densamma, i avsikt att i möjligaste mån främja planens väsentliga ekonomiska målsättning,

rekommenderar

1. att förnyade ansträngningar göras av alla berörda regeringar i syfte att finna en grund för en överenskommelse, som gör det möjligt för alla de viktigaste kol- och stålproducerande länderna i Europa att i full utsträckning deltaga i planen;

2. att, i den mån den inom Schuman-planens ram framkomna överenskommelsen innefattar ett parlamentariskt organ, inför vilket kol- och stålmyndigheten skall vara ansvarig, de parlamentariska medlemmarna av detta organ skola av de i planen deltagande länderna väljas bland landets representanter i rådgivande församlingen;

3. att dessa parlamentariker skola uppfordras att underställa rådgivande församlingen periodiska rapporter i syfte att den må ha möjlighet att hålla sig underrättad om myndighetens verksamhet samt att ställa förslag och göra rekommendationer med avseende på densamma.

Församlingen uppdrager åt ekonomiska utskottet att hålla sig underrättat om den fortsatta utvecklingen.

(Dokument AS(2)132.)

H. REKOMMENDATION

angående fastställandet av en europeisk minimistandard för social trygghet, antagen den 24 augusti 1950.

Församlingen

förordar fastställandet av en europeisk minimistandard för social trygghet, vars syfte icke skall vara att likrikta de olika ländernas sociallagstiftning utan att på olika vägar höja den sociala tryggheten till en lika hög nivå i varje land, i överensstämmelse med de allmänna principer, som angivits i tillägget till föreliggande dokument.

Församlingen är av den uppfattningen, att denna minimistandard bör fastställas i en konvention inom Europarådet i samarbete med Internationella arbetsorganisationen, vars dokumentation måste tjäna som grund för allt arbete på detta område inom Europarådet. Konventionen bör antagas av en europeisk arbetskonferens, sammankallad i enlighet med de regler, som antagits av Internationella arbetsorganisationen, och grundad på tredsidig representation av regeringar, arbetsgivare och arbetare.

Församlingen *rekommenderar*, att ministerkommittén i samarbete med Internationella arbetsorganisationen vidtager nödiga mått och steg för att förbereda och sammankalla en sådan konferens.

(Dokument AS(2)99.)

Bihang till Bilaga H.

GRUNDPRINCIPER FÖR DEN SOCIALA TRYGGHETEN I EUROPA.

I syfte att åstadkomma en lika hög nivå för den sociala tryggheten i Europas olika länder med motsvarande sociala utgifter, framläggas i följande utkast grundprinciperna för europeiska standardbestämmelser rörande social trygghet.

EKONOMISK TRYGGHET.

Främst bland syftemålen för en social trygghetspolitik bör sättas befolkningens ekonomiska trygghet, ernådd genom åtgärder, som avse inkomstens vidmakthållande, närhelst densamma hotas; vidare ett gott hälsotillstånd hos befolkningen, ernått genom vidtagandet av lämpliga och tillräckliga hälso- och sjukvårdsåtgärder. För att på ett effektivt sätt främja dessa syften bör lagstiftningen rörande social trygghet givas största möjliga omfattning, såväl vad gäller risker som personer samt i möjligaste mån tillförsäkra vederbörande tillräckliga förmåner.

TILLÄMPNINGSSOMRADE.

De åtgärder, som vidtagas i fråga om varje särskild social risk, skola efter hand utsträckas till att omfatta alla grupper av arbetstagare, vilka äro utsatta för den ifrågavarande risken, samt dessas familjer. Härvid böra ifrågakomma ej blott industri- och jordbruksarbetare utan, då så är lämpligt, även självständiga yrkesutövare eller hela befolkningen.

MIGRANTER.

De bestämmelser, som i varje särskilt land antagits beträffande den sociala tryggheten och dess tillämpningsområde, skola icke innehålla några begränsande föreskrifter med avseende å nationalitet eller hemvist, vilka kunna medföra orättvis diskriminering mellan landets egna medborgare och medborgare i andra länder, som äro medlemmar av Europarådet. Varje land skall söka med andra länder uppnå överenskommelser, vilka definiera och skydda migranters rättigheter i fråga om social trygghet.

FINANSIERING.

De åtgärder, som varje land vidtager, skola finansieras antingen genom bidrag från förmånstagarna eller utan sådana bidrag. Det finansierings-system, som väljes, skall å ena sidan vara grundat på en samverkan mellan alla berörda parter och staten, och måste, å andra sidan, taga i beaktande de ifrågavarande riskernas natur, nationella sedvänjor samt de för varje särskilt land typiska sociala, ekonomiska och fiskala förhållandena. Ett sådant system bör syfta till att förebygga, att kostnaderna överbelasta landets produktionskapacitet och nationalinkomst. Framför allt måste det emellertid syfta till att garantera en säker och regelbunden utbetalning av de fastställda förmånerna.

KVALIFIKATIONSVILLKOR.

Sociala trygghetsförmåner, pensioner samt hälso- och sjukvårdsförmåner skola vara en genom besvärösförfarande skyddad rättighet, vilken tillkommer varje person, som utsatts för en av lagstiftningen omfattad risk och som uppfyller de i den nationella lagstiftningen föreskrivna villkoren med avseende å den försäkrades ställning, anställningstid, storleken och regelmässigheten av inbetalda avgifter, hemvist och liknande förhållanden. Kvalifikationstidens längd bör, vad gäller sjukpenning och arbetslöshetsunderstöd liksom i förekommande fall hälso- och sjukvårdsförmåner samt familjebidrag,¹ normalt vara avsevärt kortare än för pensioner och huvudsakligen göras avhängiga av den tidpunkt, då vederbörande senast var i arbete. Ingen minimitid bör stipuleras såsom villkor för ersättning för olycksfall i arbete.

FÖRMÅNERNAS STORLEK.

Kontantförmåner och pensioner, omfattande jämväl tillägg för hustru och barn, som icke kunna ifrågakomma för familjebidrag, skola i regel utbetalas periodiskt och icke såsom ett engångsbelopp. Dessa bidrag skola, antingen de äro enhetliga för samtliga förmånstagare eller varierande efter den tidigare inkomsten, vara så stora, att de ersätta en tillräcklig del av den genom riskfallet förlorade inkomsten, för att förmånstagarna skola kunna leva på en existensnivå, som i rimlig mån motsvarar den genomsnittliga levnadsstandarden för jämförliga arbetargrupper inom området.

SJUKDOM.

Bestämmelser skola utfärdas rörande utbetalning av kontantbidrag till arbetstagare, som genom av sjukdom förorsakad tillfällig arbetsoförmåga utsättas för inkomstbortfall under längre tid än några få dagar. Sådana bidrag böra kunna utgå under åtminstone sex månader.

Såvitt avser moderskap böra medlemsstaterna så snart som möjligt genomföra det skydd, som föreskrives i den av Internationella arbetskonferensen den 29 oktober 1919 antagna konventionen, vari stadgas en viloperiod av sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRMÅNER.

Åtgärder skola vidtagas för att medicinsk, kirurgisk, förlossnings- och sjukhusvård samt läkemedel av såväl förebyggande som botande slag må under sjukdomens hela förlopp tillhandahållas åtminstone samtliga försäkrade personer och deras familjer, antingen i form av direkta tjänster eller genom kontant ersättning för huvudparten av kostnaderna för sådan vård.

OLYCKSFALL I ARBETE OCH YRKESSJUKDOMAR.

Kontant ersättning, innefattande bidrag vid fall av tillfällig arbetsoförmåga respektive hel eller partiell pension vid fall av total eller partiell permanent arbetsoförmåga, skall tillerkännas personer, som drabbats av olycksfall i arbete eller av yrkessjukdom. Sjukvård skall även kostnadsfritt tillhandahållas sådana personer, så länge deras skada eller sjukdom nödvändiggör sådan vård. Livräntor skola utbetalas till de efterlevande efter personer, vilka avlida som följd av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom.

¹ I Sverige närmast motsvarande de allmänna barnbidragen.

PENSIONER.

Ett pensionssystem skall upprättas i varje land, enligt vilket kontanta pensioner kunna utbetalas till arbetstagare, som uppnått hög ålder och som dragit sig tillbaka från förvärvsarbete med undantag av tillfälligt sådant. Pension bör även under varaktig arbetsförmåga utgå till arbetstagare, som lida av långvarig sjukdom eller kronisk invaliditet, samt till änkor (som icke ingått nytt äktenskap) och minderåriga barn efter en avliden familjeförsörjare.

Då pensionsåldern i de flesta europeiska länder är 65 år, bör denna pensionsålder i princip tillämpas. Denna princip bör emellertid icke tillämpas på så sätt, att den tages till intäkt för en försämring av de mera fördelaktiga villkor, som gälla i vissa länder, särskilt för kvinnor och för arbetare, sysselsatta i hälsovådliga yrken, och icke heller för att göra antagandet av dessa standardbestämmelser omöjligt för de länder, som för närvarande hava en högre pensionsålder än 65 år.

ARBETSLÖSHET.

Arbetslöshetsförsäkring bör ingå i samtliga europeiska länders system för social trygghet.

Kontanta understöd böra utgå till arbetstagare, som under längre tid än ett fåtal dagar gå miste om hela eller delar av sin inkomst på grund av ofrivillig arbetslöshet, så länge de äro arbetsföra och beredda att antaga arbete, samt aktivt söka sådant genom anmälan hos arbetsförmedling.

FAMILJEBIDRAG.

I syfte att främja barnens välfärd skall i varje land upprättas ett av staten eller genom särskilda utjämningskassor finansierat system för att åtminstone till familjer med två eller flera barn att försörja regelbundet utbetala kontanta bidrag, till sin storlek proportionellt eller progressivt graderade med hänsyn till antalet barn i familjen. Bidragen skola utbetalas såväl när familjeförsörjaren har arbete, som när han är pensionstagare, eller uppbär sociala förmåner av annat slag.

SOCIALHJÄLP.

Åtgärder skola vidtagas för att på allmän bekostnad lämna efter behovet anpassad direkt kontanthjälp åt personer, som äro oförmögna till arbete och vilkas egna tillgångar befinnas otillräckliga för deras uppehälle, antingen på grund av att vederbörande icke är berättigad att uppbära vanliga socialförsäkringsförmåner, eller på grund av att dessa icke äro tillräckliga i en kritisk situation eller av andra giltiga skäl.

ORGANISATION.

Den sociala trygghetens administration skall ges en enhetlig organisation i syfte att uppnå en effektiv och ekonomisk men likväl liberal tillämpning av bidragsbestämmelserna. Den bör anförtros antingen åt en statlig myndighet, som vid sin sida har rådgivande organ, innefattande representanter för de försäkrade och för arbetsgivarna, eller åt utan vinstsyfte bedrivna självstyrande institutioner under statligt överinseende, i vars

ledning de försäkrade äro representerade. En kombination av dessa två system kan även komma till användning.

Vad beträffar tillämpningen av den sociala tryggheten inom territorier i andra världsdelar hänvisas till de konventioner och rekommendationer, vilka antagits av Internationella arbetskonferensen, som har utarbetat ett system, tillämpligt på dessa områden.

I. REKOMMENDATION

angående full sysselsättning, antagen den 25 augusti 1950.

Europarådets rådgivande församling bekräftar sin djupa övertygelse, att arbetslösheten är den allvarligaste av alla de ekonomiska missförhållanden, som kunna hemsöka moderna stater; att arbetslösheten, i synnerhet då den är omfattande och långvarig, berövar sina offer fysisk och andlig kraft, skapar en känsla av hopplöshet och mindervärde, försvagar deras tilltro till den politiska demokratien och till samhällets etiska syfte samt att den på ett allvarligt sätt minskar samhällets produktionskraft och politiska stabilitet genom att, mot deras vilja, utestänga de arbetslösa från rätten att giva sitt bidrag till nationens samlade tillgångar.

Den håller vidare före, att rätten till arbete är en av de mest grundläggande av de mänskliga rättigheterna, vilken hör klart erkännas i alla civiliserade staters politiska och ekonomiska ordning, samt att det är alla till Europarådet anslutna regeringars plikt att vidtaga alla nödvändiga åtgärder för att säkra full sysselsättning.

Den förklarar, att full sysselsättning är en nödvändig förutsättning för att ett sunt internationellt ekonomiskt system skall kunna bibehållas och arbeta på ett tillfredsställande sätt.

Den uppmärksammar med livlig tillfredsställelse, att såväl Internationella arbetsorganisationen som Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd nyligen hava skänkt sitt stöd åt strävan till full sysselsättning och beaktar den ytterst värdefulla rapport angående nationella och internationella åtgärder för full sysselsättning, som utarbetats av en av Förenta Nationernas generalsekreterare tillsatt expertgrupp och till vars slutsatser rådgivande församlingen på det mest eftertryckliga sätt uttrycker sin principiella anslutning.

Den rekommenderar därför starkt, att varje regering ansluten till Europarådet icke senare än den 1 november 1950 måtte delgiva rådgivande församlingen målsättningen för sin sysselsättningspolitik i form av arbetslöshets- eller sysselsättningskvoter eller alternativt den miniminivå för sysselsättningen, som man med alla till buds stående medel vill bemöda sig om att uppehålla, eller den högsta arbetslöshetsnivå, man är beredd att godtaga.

Den uppmanar generalsekreteraren att i samarbete med Internationella arbetsorganisationen och Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd studera dessa kvoter eller gränsvåer i syfte att ge en jämförande belysning åt de olika regeringarnas målsättning samt att enträget mana varje regering att antaga och tillkännagiva slutgiltiga kvoter eller gränsvåer för den fulla sysselsättningen av den typ, som ovan angivits.

Den föreslår, att varje regering icke senare än den 1 november 1950 tillställer Europarådet en rapport över sin allmänna interna politik för uppnående av full sysselsättning och ekonomisk stabilitet, varvid särskilt bör angivas:

a) den utsträckning, i vilken man räknar med att göra bruk av de skilda åtgärder, som föreslagits i expertrapporten, såsom en smidig skattepolitik, elastiska program för de offentliga investeringarna samt åtgärder för att upprätthålla inkomst- och konsumtionsnivån (se par. 153—164 i rapporten);

b) i vad mån experternas förslag till utnyttjande av automatiska motåtgärder tillämpats, eller, om sådana icke komma att utnyttjas, de alternativa medel, som stå till förfogande för bestämning av sysselsättningsläget och för vidtagande av snabba åtgärder i syfte att motverka en ofördelaktig tendens;

c) de medel, varmed man hoppas säkra prisnivåns stabilitet och undvika såväl inflation som deflation;

d) de medel man har för avsikt att tillgripa för att lösa frågan om den strukturella arbetslösheten;

e) huruvida lagstiftningsförfarandet, den administrativa organisationen och statistiken äro lämpliga för verkställandet av denna politik.

Rådgivande församlingen önskar i synnerhet att följa sysselsättningslägets utveckling i medlemsstaterna och instruerar därför generalsekreteraren att hålla utskottet för ekonomiska frågor regelbundet informerat om de framsteg, som medlemsstaterna göra vid verkställandet av de sysselsättningsprogram, som delgivits Europarådet. Till yttermera visso uppmanar den utskottet att mellan församlingens möten fästa regeringarnas uppmärksamhet vid de problem, som kunna uppkomma vid samordningen av dessa program.

Rådgivande församlingen rekommenderar varje regering att göra det till en ledande princip i sin ekonomiska politik att bistå andra länder i syfte att reducera icke önskvärda fluktuationer i internationell handel och internationella betalningar; med detta mål i sikte bör varje regering göra uppskattningar av sin betalningsbalans under de närmaste fem åren, både vad gäller löpande betalningar och kapitalrörelser, varvid vederbörlig hänsyn bör tagas till behovet att öka vissa länders guld- och dollarreserver i en utsträckning, som kan medge dessa länder att utan risk möta sådana fluktuationer, som rimligen kunna förväntas i tillflödet av utländska betalningsmedel.

Den förklarar, att internationellt samarbete är väsentligt, då det gäller att förhindra, att depression och arbetslöshet sprider sig från ett land till ett annat och då det gäller att upprätthålla ett stabilt kapitalutbyte mellan olika länder, i synnerhet för att stimulera till fullt tillgodogörande av utnyttjade tillgångar.

Det är av synnerlig vikt, att sådana kapitalrörelser företagas i syfte att främja industrialisering av mindre utvecklade länder och områden för att därigenom medgiva en ökning av levnadsstandarden. Rådgivande församlingen önskar i detta sammanhang uttrycka sin stora tillfredsställelse med det »punkt IV»-program, som framlagts av Förenta Staternas president och med det program för teknisk hjälp till underutvecklade områden, som uppställts av Förenta Nationerna. Rådgivande församlingen vill också understryka, att samfälliga åtgärder på internationell grundval — i form av organiserad utvandring och kapitalrörelser i syfte att stimulera det fulla tillgodogörandet av utnyttjade tillgångar, ävensom andra lämpliga ekonomiska och politiska åtgärder — kunna bliva nödvändiga för att finna en sådan lösning av frågan om den strukturella arbetslösheten, som är förenlig med Europas ekonomiska system.

Den föreslår, att varje regering, i händelse av en minskning av den effektiva efterfrågan inom dess gränser, måtte göra sitt yttersta för att, i den mån dess valutaserver det medge, söka förebygga en därav följande minskning i tillförseln av dess valuta till den övriga världen; antingen genom att

upprätthålla importen eller genom att bevilja grannstater krediter genom offentliga eller privata kanaler. Den uppmanar enträget de regeringar, vilkas valutareserver och finansiella resurser i övrigt det medge, att i den mån det är förenligt med undvikande av inflation, bibehålla en hög och regelbunden kapitlexport för utvecklingsändamål.

Rådgivande församlingen betraktar det som en av sina främsta uppgifter att rikta Europas uppmärksamhet på den grundläggande ekonomiska, politiska och moraliska betydelse, som den fulla sysselsättningen har. Den är av den övertygelsen, att det står i överensstämmelse med Europarådets syften att främja uppnåendet av detta mål i alla medlemsstater, varigenom alla Europas arbetare tillförsäkras ett säkert livsuppehälle, en stigande levnadsstandard och en rättvis andel i den ständigt ökande produktion, vartill varje medborgare äger rättighet och måste ges tillfälle att bidra.

(Dokument AS(2)103.)